

Suuria asioita

Olen yleensä kirjoittanut aika tiukasti kiinteistönmuodostamisesta, mutta nyt kirjoitan Suurista Asioista. Kun pohditaan, kuka on suurin suomalainen tai mikä on tärkein keksintö, niin se on enemmän tai vähemmän leikkiä. Mutta kun pohditaan, mitkä ovat suomalaisen yhteiskunnan suuret haasteet seuraavan 20–30 vuoden aikana, niin siitä on leikki kaukana.

Ei ole vaikea ennustaa, että Aasia nousee ja Eurooppa laskee. Tuotantoa häviää Suomesta. Ilmasto- ja ympäristökysymykset tulevat yhä tärkeämmiksi. Huoltosuhde muuttuu, terveydenhuoltomenot räjähtävät, tulonjako muuttuu ja niin edelleen. Taloudellinen kasvu ja elintason nousu ei olekaan ehkä loputtonta, ja se voi johtaa rajuihin muutoksiin. Poliittisen järjestelmän on nämä asiat aikanaan järjestettävä, ja Juha, Marko ja Merikukka ovat siellä sitä varten.

Näihin yhteiskunnan suuriin haasteisiin ei taida kuulua onneksi mitään meidän alaltamme. Lähimpää liippaa kysymys yhdyskuntarakenteen muutoksista. Onko meillä varaa pitää koko maa asuttuna verrattuna vaikkapa Ruotsiin, jossa Upsalan pohjoispuolella ei ole enää elämää. Mitkä ovat maan painopistealueet, autioituuko maaseutu? Ja sitten tullaakin kysymyksen jatkuvasti laajenevan haja-asutusrakentamisen mielekkyydestä. (Se on päätoimittajan anti tähän pakinaan. Kiitos avusta; eihän sitä muuten päätoimittajaksi pääsisikään.) Haja-asutus maksaa pirusti sekä yhteiskunnalle että asujille itselleen, ja sitten se vasta ongelma onkin, jos molemmilta loppuvat rahat. Haja-asutuksen haittoja ei tahdota myöntää silloin, kun rakennuslupapaperit ovat vetämässä, mutta arki tulee joskus eteen. Se on vähän kuin naimisiinmeno. Muutaman vuoden kuluttua ollaan vaatimassa vesijohtoja, viemäreitä, pitseriaa ja karaokea joka niemeen, notkohon, saarelmaan. ”Meillä on oikeus!” Hesarin asuntotoimittaja kuvasi talvella osuvasti, mikä nuoren perheen kohtalo pitkän päälle on, kun rakenne-

taan maaseudun idylliin Nurmijärven takamaalle. Päivällä ajetaan töihin ja illat kuljetetaan lapsia jääkiekkoon ja muihin harrastuksiin. Bensan hinta vain nousee, ja kun kaikki eläminen perustuu autolla ajamiseen, niin joskus saavutetaan bensan hinnan todellinen kipuraja. Se on silloin, kun on ratkaistava, ostetaanko viimeisellä rahalla bensaa vai leipää.

Eräs meitä sivuva yhdyskuntarakenteen muutoksen seurauskysymys on, miten väestön painopistealueilla kyetään tarjoamaan kohtuuhintaista tonttimaata. Kun ei kyetä, niin siitähän se Nurmijärven takamaille menemisen tarve syntyy. Maata ja sen käyttöönoton keinoja on kyllä olemassa, mutta kun Juhan, Markon ja Merikukan toiminnan ensimmäinen päämäärää on poliittisen suosion säilyttäminen, niin tarpeellisia, mutta ehkä epämiellyttäviä ratkaisuja ei haluta tehdä, ei ainakaan tämän eduskunnan aikana. Kun näitä asioita ajattelee, ymmärtää sen erään kaavoittajamaanmittarin sanomisen, ettei työhönsä eettisesti suuntautuva yhdyskuntasuunnittelija voi olla oikeistolainen. Maailmassa, jossa kaikki toimii kaupallisilla ehdoilla, peli menee turhan kovaksi. Saamme lukea jo sellaisia raakamaan hintoja, että heikompi pyörtöy, ja kehitys lienee vasta alussa.

Entä sitten pikku Eero hännänhuippu, kiinteistönmuodostaminen nimittäin. Se on niin vähäinen tekijä yhteiskunnan koneistossa, että se säästynee rajuimmilta muutoksilta. Näen kiinteistönmuodostamisessa kaksi haastetta. Ensimmäinen on se, että kun raha loppuu, niin hyöty-kustannussuhdevaatimukseen tulee kohdistumaan kasvava paine. Ajatellaanpa, että jos kiinteistönmuodostamisen määrärahoista leikattaisiin puolet pois, mitä jäljelle jääneellä rahalla tehtäisiin? Lohkomisia aina tarvitaan, tilusjärjestelyjen yhteiskunnallinen vaikuttavuus on suuri ja pakko ne yksityistieriidatkin on ratkoa, ettei niitä ratkota puukolla. Mutta olisiko enää varaa näpperellä vesijättöjen kanssa? Olisiko varaa selvittää vesialuei-

den omistuksen kymmenestuhannesosia vai siirrettäisiinkö vesialueuiden omistus valtiolle ja järjestettäisiin kalastuskunnat yhdistysmuotoisiksi? Varmaan löytyy lisääkin karsittavaa. Niin löysi Puolustusvoimatkin, kun oli pakko.

Toinen kiinteistönmuodostamisen suuri haaste on syy-yhteydessä raakamaasiaan. Nykyajalle on tyypillistä, että kun eri aloilla – myös yhteiskunnallisissa kysymyksissä – syntyy ongelmia, ne siirretään tuomioistuinten ratkaistavaksi. Se on kätevää, sillä poliitikot säästyvät, tuomarit ovat suojassa ja vastuuta ei kannata kukaan. Kiinteistönmuodostamisessa tämä heijastuu siten, että lunastustoimitusten merkitys tulee kasvamaan, niissä käsiteltävät intressit kasvavat ja niin kasvaa niihin kohdistuva julkisuuden valokeila. Tähän asti julkisuutta on saanut vain, jos sitä on pyytänyt, mutta pian tullaan pyytämään, ettei sitä saa. Julkisuus kun tahtoo olla monesti aika ilkeä. Vai mitä Petri?

Ehkäpä olen turhan pessimisti. Tähän asti tekniikka on ollut kehityksen veturi, ja ehkä se pystyy olemaan sitä edelleenkin. Ja poliittinen järjestelmämme turvaa yhteiskunnan ratkaisut, minkä nyt silta-rumpuasioiltaan ehtivät. Juha, Marko ja Merikukka hoitavat kyllä asiamme!